

Heerlen

De heer S. Jacobs,
Alhier

Heerlen,
8 september 2026

Documentnummer
1029045

Onderwerp
Beantwoording vragen ex. art. 33 RvO.

Geachte heer Jacobs,

Op 18 mei 2026 heeft u vragen gesteld inzake resultaten en kosten Bovengrondse Vakschool. Aangezien deze vragen niet binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoord konden worden, heeft u op 27 augustus een tweede uitstelbericht ontvangen. Onderstaand treft u nu de antwoorden op uw vragen aan.

Vraag 1

Hoeveel personen zijn sinds de start van de Bovengrondse Vakschool ingestroomd, uitgesplitst per kalenderjaar?

Antwoord

Hoewel de Bovengrondse Vakschool formeel per 1 januari 2026 van start is gegaan, hebben wij in de beantwoording teruggekeken tot de start van de Vakschool in 2022, destijds ondergebracht bij Werk voor Heerlen. Hiermee ontstaat een volledig beeld van de instroom over de gehele looptijd.

Onderstaande gegevens hebben wij ontvangen op basis van de meest recente administratie van de Bovengrondse Vakschool:

Kalenderjaar	Instroom
2022 (geheel jaar)	182
2023	242
2024	276
2025	279
2026 (t/m juli)	471 voorstellen*
Totaal sinds 2022	1.450

*Vanaf 2026 wordt, aansluitend op de nieuwe werkwijze, gerapporteerd over het aantal inwoners dat een voorstel voor werk, ontwikkeling of participatie heeft ontvangen.

Toelichting 2026:

Het cijfer over 2026 betreft uitsluitend de periode tot en met juli en is mede daarom niet vergelijkbaar met de voorgaande, volledige kalenderjaren. De aanpak in het jaar 2026 is anders dan de voorgaande, omdat hier reeds o.a. meer gehandeld wordt in de geest van Participatiewet in Balans, waarbij de behoefte van de kandidaat een prominentere rol heeft in de aanpak, vandaar ook het afwijkende cijfer. Deze nieuwe aanpak heeft een positieve impact op onze inwoners en ondernemers en tegelijkertijd realiseren we ons dat dit een model is waar nog voldoende ruimte is voor ontwikkeling en groei.

Resultaten 2026

In 2026 zijn 1.221 meldingen ontvangen van inwoners die zich bij Team Inkomen hebben gemeld voor een bijstandsuitkering. Tijdens het onderzoek naar het recht op bijstand worden inwoners via de duale poort gelijktijdig doorverwezen naar de Bovengrondse Vakschool (BVS) voor een intake. Niet iedere melding leidt tot een toegekende bijstandsuitkering en een deel van de inwoners zet de aanvraagprocedure niet voort.

Van de 1.221 meldingen hebben 471 inwoners een voorstel ontvangen. Hiervan hebben 102 mensen een advies richting werk, 209 een advies richting ontwikkeling naar werk en 159 met een advies richting sociale activering. We verwachten voor het einde van 2026 – bovenop de 471 mensen die reeds een voorstel hebben ontvangen – 1500 mensen te benaderen en een voorstel te verstrekken, zoveel mogelijk afgestemd op de talenten en kwaliteiten van de doelgroep.

Er zijn nu 304 medewerkers actief in ontwikkeltraject binnen de BVS of bij werkgevers die gelieerd zijn aan de BVS. Er zijn dit jaar zijn 130 mensen ingestroomd in een ontwikkeltraject binnen de BVS. Er zijn nu diverse benaderings- en vindplaatsstrategieën ontwikkeld die in 2026 verder uitgerold gaan worden.

Regiodeal Regionale Werkhubs Parkstad

De BVS is de partner van de gemeente Heerlen in het uitvoeren van de plannen en ambities uit de RegioDeal Regionale Werkhubs. Binnen de RegioDeal Werkhubs worden innovatieve vindplaats- en instroomstrategieën ontwikkeld om inwoners op een laagdrempelige en passende manier te bereiken en toe te leiden naar ontwikkeling en werk. De eerste campagne resulteerde in ruim 2.080 benaderde kandidaten, circa 1.055 mensen die interesse tonen, 155 concrete aanmeldingen en inmiddels 50 personen die in begeleiding, een traject of aan het werk zijn. De campagne wordt voortgezet met als doel eind 2026 700 leads te realiseren. Daarnaast zijn voor de aanvullende campagne rond oriëntatiedienstverbanden inmiddels 58 kandidaten aangemeld en 14 werkgevers aangesloten.

Vanuit de Participatiewet in Balans gaat de BVS het bestaande bestand van inwoners met een bijstandsuitkering opnieuw benaderen. Daarbij wordt ingezet op nieuwe vindplaatsstrategieën en verschillende manieren om inwoners te bereiken en te verleiden tot deelname, met nadrukkelijk meer aandacht voor de behoeften van de inwoner en het versterken van intrinsieke motivatie.

Deze ontwikkeling markeert een nieuwe manier van werken, waarbij de traditionele focus op rechtmatigheid verschuift naar een meer activerende en inwoningerichte

aanpak. De BVS ontwikkelt deze werkwijze stapsgewijs verder: ervaringen uit campagnes en gesprekken met inwoners worden benut om de aanpak steeds beter af te stemmen op verschillende doelgroepen en hun behoeften. Daarmee ontstaat een groeimodel waarin wordt geleerd welke manieren van benaderen het beste werken om inwoners daadwerkelijk in beweging te krijgen en toe te leiden naar ontwikkeling en werk.

De instroom- en uitstroomcijfers betreffen verschillende deelnemers en zijn daarom niet rechtstreeks vergelijkbaar. Dat de uitstroom in een jaar hoger kan zijn dan de instroom, komt doordat een deel van de uitstroom deelnemers betreft die in eerdere jaren zijn gestart en hun traject pas later afronden.

Het deelnemersbestand van de Bovengrondse Vakschool is dynamisch: deelnemers kunnen tijdelijk uit beeld raken en, mede door de inzet van de ontwikkelcoaches, opnieuw gaan deelnemen. In de cijfers zijn uitsluitend personen meegeteld die actief aan een traject deelnemen.

Vraag 2

Hoeveel personen zijn per kalenderjaar uitgestroomd naar:

- a. regulier betaald werk/ b. tijdelijke arbeid;
- c. opleiding of vervolgtraject;
- d. zelfstandig ondernemerschap;
- e. vrijwilligerswerk;
- f. overige uitstroomcategorieën;

Antwoord

Onderstaande cijfers zijn door de Bovengrondse Vakschool aangeleverd.

De uitstroom over de periode 2022 tot en met april 2026 is als volgt:

Uitstroomcategorie	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
a/b. Regulier betaald werk / tijdelijke arbeid	379	375	301	300	127	1.482
c. Opleiding of vervolgtraject – terug naar school	-	8	12	7	4	31
c. Opleiding of vervolgtraject – WEP / aanvullende plaatsing	105	78	98	132	34	447
d. Zelfstandig ondernemerschap	-	-	-	-	-	-
e. Vrijwilligerswerk	-	-	-	-	-	-
f. Inwoners die in het proces afzien van een uitkering	20	97	49	41	20	227
Totaal	504	558	460	480	185	2.187

Toelichting:

Categorie a/b: vanuit de 127 plaatsingen zijn er 68 rechtstreekst geplaatst vanuit de BVS. De overige plaatsingen zijn gerealiseerd in samenwerking met het WSP. Dit betreft niet uitsluitend PW-kandidaten. Er worden plaatsingen geteld, geen unieke personen. Dezelfde deelnemer kan in een jaar dus meerdere keren zijn geplaatst (vooral bij parttime of tijdelijk werk) waardoor iemand meer dan eens kan

meetellen. Ook parttime werk valt eronder, en daarbij blijft de uitkering soms deels in stand. De genoemde cijfers betekenen dus niet altijd dat iemand volledig uit de uitkering is. Plaatsingen via een WEP, opleiding of vervolgtraject, of bij stichting Werk voor Heerlen, worden niet meegeteld. Deze komen terug in categorie c.

Categorie e: het primaire doel van de Bovengrondse Vakschool is om inwoners te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun werknemersvaardigheden en het zetten van stappen richting werk, ontwikkeling en participatie. Het toeleiden naar vrijwilligerswerk is daarbij geen doel op zichzelf en vormt geen primair doel van de Bovengrondse Vakschool. Wanneer vrijwilligerswerk passend is bij de mogelijkheden en ontwikkelbehoeftes van een inwoner, kan dit wel onderdeel zijn van een passend ontwikkelperspectief of een vervolgstap richting participatie en werk. Aan de Bovengrondse Vakschool is verzocht om de uitstroom naar vrijwilligerswerk voortaan structureel bij te houden. De BVS zal deze registratie vanaf nu gaan uitvoeren.

Categorie f: de inzet van de Bovengrondse Vakschool kan ertoe leiden dat inwoners van Heerlen afzien van een uitkering en hier dus geen beroep meer op doen.

Verdere uitstroomcategorieën dan de genoemde worden niet gehanteerd.

Vraag 3

Hoeveel personen zijn na uitstroom opnieuw teruggekeerd in:

- a. de Participatiewet/bijstand;
- b. gemeentelijke begeleidingstrajecten;
- c. de Bovengrondse Vakschool zelf?

Antwoord

Betreft a en b: bij uitstroom naar regulier werk wordt de uitkering afgesloten en eindigt de relatie tussen betrokkene en de gemeente. Vanaf dat moment ontbreekt een wettelijke grondslag om de persoonsgegevens van betrokkene te blijven verwerken. Het volgen van het verdere loopbaanverloop zou zich niet verhouden tot de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Om die reden volgen wij het traject na uitstroom naar regulier werk niet.

Betreft c: zie beantwoording vraag 4.

Vraag 4

Hoeveel personen die sinds 2021 zijn uitgestroomd naar betaald werk zijn tot op heden niet teruggekeerd in de bijstand of andere gemeentelijke ondersteuningstrajecten?

Antwoord

De Bovengrondse Vakschool houdt de duurzaamheid van de uitstroom bij door middel van een jaarlijkse duurzaamheidscheck. Hierbij wordt per uitstroomjaar bepaald welk aandeel van de naar betaald werk uitgestroomde personen niet is teruggekeerd in de bijstand of een ander ondersteuningstraject. De duurzaamheid

van de uitstroom wordt jaarlijks gemonitord door terug te kijken naar de uitstroom en vast te stellen of inwoners binnen deze periode zijn teruggekeerd in de bijstand. Deze werkwijze wordt sinds 2015 toegepast.

De duurzaamheidscheck houdt in dat wordt nagegaan of een deelnemer na uitstroom naar betaald werk binnen de gemeente Heerlen opnieuw een uitkering heeft aangevraagd of ontvangen. Bij parttime werk wordt gezien of er nog een gedeeltelijke uitkering loopt, verminderd met de inkomsten uit werk. De resultaten zijn als volgt:

Uitstroomjaar	Duurzaamheid
2022	82%
2023	85%
2024	86%
2025	88%
2026	nog niet beschikbaar ¹

¹ De duurzaamheid over 2026 wordt pas in 2027 vastgesteld.

Vraag 5

Welke methode gebruikt de gemeente om duurzame uitstroom, arbeidsparticipatie en terugval te monitoren?

Antwoord

De monitoring van de duurzame uitstroom en arbeidsparticipatie is door de gemeente belegd bij de Bovengrondse Vakschool. Zij voeren hiertoe jaarlijks een duurzaamheidscheck uit, waarmee per uitstroomjaar wordt vastgesteld welk aandeel van de uitgestroomde personen duurzaam aan het werk is gebleven. Naast de jaarlijkse duurzaamheidscheck van de Bovengrondse Vakschool monitoren wij op basis van eigen dashboardinformatie de instroom, doorstroom, het moment van uitstroom en een eventuele terugkeer in gemeentelijke ondersteuning.

Vraag 6

Hoeveel deelnemers zijn momenteel actief binnen de Bovengrondse Vakschool?

Antwoord

De Bovengrondse Vakschool kent op dit moment 251 actieve deelnemers (peildatum 1 juni 2026). Een deelnemer is een persoon die actief een traject volgt binnen de Bovengrondse Vakschool (het ontwikkelbedrijf) of een werkervaringsplaats (WEP) bij een werkgever vervult.

Dit aantal is inclusief Nieuw Beschut: 67 personen, te weten 38 voorschakeltrajecten, 5 contracten binnen de Bovengrondse Vakschool en 24 extern geplaatst bij werkgevers. Nieuw beschut werk is bedoeld voor mensen die door een beperking alleen kunnen werken in een beschutte, aangepaste omgeving met intensieve begeleiding; op basis van een UWV-indicatie zorgt de gemeente voor een passende werkplek. Een voorschakeltraject is de aanloop hiernaartoe: een tijdelijk, praktijkgericht traject (doorgaans 3 tot 6 maanden) om vast te stellen of iemand klaar is voor beschut werk en om vaardigheden en werkwijze op te bouwen.

Vraag 7

Wat zijn de totale jaarlijkse kosten van de Bovengrondse Vakschool, uitgesplitst naar:

- a. huisvesting;
- b. personeel;
- c. begeleiding;
- d. opleidingen;
- e. subsidies;
- f. externe inhuur;
- g. overhead
- h. overige kosten?

Antwoord

De onderstaande cijfers zijn ontleend aan de begroting 2026 van de Bovengrondse Vakschool. De begroting is sluitend: de totale lasten bedragen € 9.792.371 en zijn gelijk aan de totale baten (begrotingsresultaat € 0). De gevraagde uitsplitsing is als volgt:

Kostensoort	Bedrag 2026
a. Huisvesting	€ 667.790
b. Personeel (loonkosten doelgroepmedewerkers)	€ 3.032.070
c. Begeleiding (uitvoerend personeel)	€ 3.066.899
d. Opleidingen	€ 167.500
e. Subsidies	n.v.t.
f. Externe inhuur	€ 75.844
g. Overhead	€ 2.305.809
h. Overige kosten	€ 476.459
Totale lasten	€ 9.792.371

Vraag 8

Welke organisaties dragen financieel bij aan de Bovengrondse Vakschool en voor welke bedragen?

Antwoord

De financiering van de Bovengrondse Vakschool wordt grotendeels verzorgd door de gemeente Heerlen. Er is een bedrag van circa € 300.000 opgenomen in de begroting onder overige omzet. Dit betreft vergoedingen van externe opdrachtgevers voor kandidaten van nieuw beschut en overige subsidies.

Vraag 9

Hoeveel gemeentelijke subsidie wordt jaarlijks verstrekt aan de Bovengrondse Vakschool?

Antwoord

Aan de Bovengrondse Vakschool wordt geen gemeentelijke subsidie verstrekt; de financiering verloopt via de opdracht die de gemeente aan de Bovengrondse Vakschool verstrekt.

Voor 2026 is op basis van deze opdracht een bedrag van € 9.477.704 begroot. De begroting voor 2027 is nog niet definitief vastgesteld: de opdracht en de bijbehorende begroting worden jaarlijks door het college vastgesteld.

Vraag 10

Welke totale financiële besparing heeft de uitstroom uit de bijstand volgens het college opgeleverd sinds 2021, uitgesplitst naar:

- a. lagere uitkeringslasten;
- b. verminderde kosten voor zorg- en begeleidingstrajecten;
- c. hogere belasting- en premieopbrengsten;
- d. overige maatschappelijke besparingen?

Antwoord

Een exacte, naar deze categorieën uitgesplitste besparing is niet te geven. Het is niet bekend op welk moment iemand precies uitstroomt of eventueel terugkeert, waardoor de besparing zich maar beperkt betrouwbaar in geld laat uitdrukken. Alleen voor de lagere uitkeringslasten (a) is een indicatieve ondergrens te benaderen, door het aantal uitstromers naar betaald werk te vermenigvuldigen met het jaarbedrag van een bijstandsuitkering. De onderdelen b, c en d zijn met de beschikbare gegevens niet te kwantificeren; de belasting- en premieopbrengsten (c) komen bovendien ten goede aan het Rijk en niet aan de gemeente.

Het college benadrukt dat het begeleiden van mensen naar werk een positief maatschappelijk effect heeft dat verder reikt dan de directe besparing op de uitkeringslasten.

Vraag 11

Is door of namens de gemeente een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uitgevoerd van de Bovengrondse Vakschool? Zo ja:

- a. wanneer?
- b. door welke partij?
- c. wat waren de conclusies?
- d. kan deze analyse openbaar kan worden gedeeld?

Antwoord

Er is door de gemeente geen maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) van de Bovengrondse Vakschool uitgevoerd. De vervolgvragen a tot en met d zijn daarmee niet van toepassing.

Vraag 12

Vraag 12 is niet gesteld.

Vraag 13

Welke concrete doelstellingen hanteert het college voor de periode 2026–2030 ten aanzien van:

- a. instroom;
- b. doorstroom;
- c. duurzame uitstroom;
- d. vermindering van uitkeringsafhankelijkheid.

Antwoord

Het college stelt de doelstellingen voor de Bovengrondse Vakschool jaarlijks vast, als onderdeel van de opdracht en in samenhang met de begroting. Voor 2026 zijn de volgende concrete doelstellingen opgenomen:

Onderdeel	Doelstelling 2026
a. Instroom	1.500 personen benaderen
b. Doorstroom (ontwikkelplekken)	350
c. Duurzame uitstroom	500 personen
d. Vermindering van uitkeringsafhankelijkheid	500 personen*

De doelstellingen worden jaarlijks vastgesteld, telkens in combinatie met de begroting.

Voor de jaren 2027 tot en met 2030 zijn dan ook nog geen afzonderlijke streefcijfers bepaald; deze worden in de betreffende jaren vastgesteld.

* De vermindering van de uitkeringsafhankelijkheid (d) is in de opdracht niet als afzonderlijke doelstelling gekwantificeerd, maar ligt in het verlengde van de uitstroomdoelstelling: uitstroom naar werk leidt tot een afname van het beroep op een uitkering.

Hoogachtend
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,
drs. R. Wever

de wnd. secretaris,
J.C.N. Eijkenboom